

Ryszard F. Mazurowski

Pianki, gm. Zbójna, woj. łomżyńskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 13, 266-267

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zabudowania gospodarczego o konstrukcji plecionkowej, rysujące się jako wąskie /około 20 cm/ zagłębienie wypełnione lessem przemieszanym ze zbutwiałym drewnem, pochodzącym z gałęzi użytych jako plecionka. Poniżej, w obrębie prostokątnego zarysu ścian odsłonięto 10 kołków o średnicy 10-15 cm, długości 40-60 cm wypełnionych próchnem. Dolne partie kołków częściowo znajdowały się w warstwie humusu pierwotnego, przykrywającego jamę lendzielską. Wnętrze zabudowania gospodarczego stanowił silnie zbitý less z drobnymi wtrętami próchnicy. W pobliżu jednego z kołków znajdował się fragment nieokreślonego przedmiotu żelaznego bardzo skorodowanego. Wskutek zniszczenia owego zabudowania nie zachowały się jego wyższe partie. Rozstrzygnięcie kwestii, czy budowla ta jest związana z osadnictwem przedgrodowym, z okresu wznoszenia grodu czy stanowi pierwszą fazę istnienia grodu może rozstrzygnąć opracowanie materiału.

III - fazę najmłodszą wyznaczają warstwy zawierające materiał ze schyłku XIII i XIV w. Są to poza ceramiką groty beltów kuszy, grot włóczni, grzebień kościany i dość dobrze zachowana ostroga z gwiazdką. XIV-wieczny poziom użytkowania stanowi cienka - 10-20 cm miąższości - warstwa jasno-brunatnej próchnicy przemieszanej z lessem występująca na przestrzeni wszystkich badanych wykopów. Większość materiału zabytkowego pochodzi właśnie z tej warstwy. Ponad nimi znajduje się gruba, miejscami dochodząca do ponad 0,5 m warstwa gruzu wapiennego. W jednym tylko miejscu - w północnej części majdanu - odsłonięto fragment fundamentu /zameczku? / wzniesionego z łamanego wapienia pełczyskiego. Fundament /długość odsłoniętej części - 4 m, szerokość - 90 i wysokość 50-70 cm/ przebiega w kierunku z północnego wschodu na południowy zachód. W odsłoniętej partii muru kamienie wapienne spajano lessem, nie można jednak wykluczyć możliwości wystąpienia zaprawy, zwłaszcza, że w rozsypisku kamiennym stwierdzono obecność wapna.

W świetle badań dotychczasowych wydaje się, że budynek ten został wzniesiony w XIV w. Wskazuje na to ceramika i przedmioty żelazne datowane na XIV w. wydobyte z warstwy, w obrębie której odsłonięto fundament, a ponadto poziom występowania fundamentu i warstwa wyznaczająca poziom osadniczy XIV-wieczny znajdują się na tej samej głębokości. Poza tym w pobliżu fundamentu brak wyraźnie zarysowanego poziomu osadniczego.

Rów niszczący znaczną część majdanu grodu, określony przez J. Żurawskiego jako pozostałości poszukiwać "amatora skarbów", jest okopem wojskowym pochodzącym zapewne z I wojny światowej, na co wskazuje odsłonięcie tu fragmentów drutu kolczastego, łuski i pocisku karabinowego.

Dokładne uściślenie chronologii, jak również ustalenie faz osadniczych będzie możliwe po przeprowadzeniu badań wałów obronnych. Ze względów finansowych i technicznych dalsze badania nie były możliwe, niemniej jednak materiał z badań dotychczasowych znajduje się w opracowaniu i zostanie opublikowany w formie monografii.

PLANKI, gm. Zbójna
woj. łomżyńskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził dr Ryszard F. Mazurowski.
Finansował WKZ woj. łomżyńskiego - za pośred-

nictwem SSP "Universitas" w Warszawie.
Pierwszy sezon badań. Stanowisko piaskowe
z okresu neolitu.

Stanowisko położone jest około 550 m na północny wschód od północno-wschodniego krańca wsi Pianki na piaszczystej wydmie leżącej na wysokim tarasie Narwi, około 250 m na północny zachód od prawego brzegu starego koryta tej rzeki. Powierzchnia stanowiska wynosi około 32000 m². Występujący na nim materiał ma charakter wielokulturowy. W roku bieżącym przebadano obszar 3,5 ara.

W centralnej i zachodniej części stanowiska odkryto pozostałości osadnictwa neolitycznego, zaliczanego do tzw. "kręgu kultur strefy leśnej" Europy Wschodniej. Wystąpiła tu krzemienica o średnicy około 7,5 m z paleniskiem w części centralnej. Materiał w niej zlokalizowany kulturowo ma charakter jednorodny. Wśród narzędzi krzemiennych dominują drapacze, skrobacze i rylce, nieliczne są natomiast półtylczaki i tylczaki, wióry o zaretuszowanych bokach oraz pazury. Rdzenie - głównie jednopiętowe wiórowe i wiórowo-odłupkowe. Między zabytkami krzemiennymi wystąpiły drobne kości zwierzęce oraz 3 fragmenty ceramiki.

W wykopie II, zlokalizowanym w południowo-wschodniej części stanowiska zabytki krzemienne i ceramiczne wystąpiły w dwóch warstwach ciemnożółtego piasku rozdzielonych warstwą humusu pierwotnego. Istnieje więc możliwość wydzielenia dwóch lub nawet trzech poziomów osadniczych, z których najstarszy może być związany z osadnictwem mezolitycznym. Pozostałe dwa reprezentują osadnictwo kultur strefy leśnej.

W warstwie ziemi ornej oraz w próchnicy leśnej wystąpiły na prawie całym stanowisku pojedyncze fragmenty naczyń z późniejszych okresów chronologicznych /wczesna epoka brązu, okres wpływów rzymskich/.

Badania będą kontynuowane.

REGÓW, gm. Baranów
woj. skierniewickie
Stanowisko 2

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii
Zakład Badań Archeologicznych
SSP "Universitas"

Badania prowadził mgr Adam Waluś przy konsultacji naukowej doc. dr. hab. Jerzego Okulicza. Finansowała CMK w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Osada z okresu późnolateńskiego i późnorzymskiego.

Badania na stanowisku 2 w Regowie miały charakter ratowniczy. Stanowisko położone jest na rozległej wydmie piaszczystej otoczonej od strony północnej i zachodniej podmokłymi łąkami. Projektowana budowa przecina wydmy z północy na południe i przebiega mniej więcej przez najwyższą partię wydmy. Badaniami objęto pas 70 x 300 m. W pierwszym sezonie badania skoncentrowano w północnej części odcinka i zbadano obszar o powierzchni 5000 m². Odkryto łącznie 250 obiektów i wyeksplorowano je w całości. Uchwycono północny skraj osady i rozpoznano częściowo jej partię centralną.